

www.amu.edu.az

TƏBİB

Təsisçi: Azərbaycan Tibb Universiteti

Qəzet 1933-cü ildən çıxır

№-07 (1746) 15 aprel 2022-ci il

ATU ilə UNİCEF-in nümayəndəliyi arasında memorandum imzalanıb

Yeni sənəd bir çox sahələr üzrə əməkdaşlıq əlaqələrimizi nəzərdə tutur

səh. 2

“Bakı Gənclər Debat Forumu”nun qalibləri məlum olub

səh. 8

Şəhid ailə üzvləri və qazilərə təmənnasız oftalmoloji xidmət göstərilib

səh. 6

ATU-nun rektoru Tədris Simulyasiya Mərkəzinin işi ilə tanış olub

səh. 2

Universitetimizdə 49 ölkədən 2801 tələbə və rezident təhsil alır

Böyük Elmi Şurada əsas diqqət beynəlxalq əlaqələrin gücləndirilməsinə və tədrisin müasir dünya səviyyəsinə uyğun qurulmasına ayrılıb

səh. 3

I Azərbaycan-İtaliya Beynəlxalq Rinoloji Kongresi keçirilib
Tədbir çərçivəsində italiyalı professor Tədris Cərrahiyyə Klinikasında əməliyyat icra edib

səh. 4

İntizam Komissiyasının üzvləri aralıq qiymətləndirmə prosesini izləyib

İmtahan Mərkəzində kənar müdaxilənin qarşısı alınır, araşdırılır və universitet rəhbərliyinə məlumat verilir

səh. 4

Oruculuqda necə qidalanaq?

Mütəxəssis deyir ki, bəzi xəstəliklərdən əziyyət çəkənlərə oruc tutmaq çox faydalıdır

səh. 7

Azərbaycan Tibb Universitetində UNİCEF-in Azərbaycan nümayəndəliyinin rəhbərliyi ilə görüş keçirilib. Görüşdə iki qurum arasında əməkdaşlığa dair memorandum imzalanıb.

ATU ilə UNİCEF-in nümayəndəliyi arasında memorandum imzalanıb

Yeni sənəd bir çox sahələr üzrə əməkdaşlıq əlaqələrimizi nəzərdə tutur

ATU-nun rektoru, professor Gəray Gəraybəyli ölkənin tibb təhsili verən yeganə ali məktəbi haqqında qonağı ətraflı məlumatlandıraraq, universitetin beynəlxalq əlaqələri, xarici ölkələrdəki universitetlərlə əməkdaşlığı haqqında danışıb.

Professor G.Gəraybəyli qeyd edib ki, universitetimizin beynəlxalq əlaqələri günü-gündən genişlənir: "Bu əlaqələrin inkişaf etməsi bizim üçün prioritet məsələlərdən biridir. Bunun nəticəsidir ki, universitetimiz xarici tələbə sayına görə Azərbaycanda birinci yerdədir. Bir sıra ölkələrin universitetləri ilə tələbə, müəllim mübadiləsini həyata keçiririk. O cümlədən elmi-tədqiqat işlərini, birgə layihələri təmin edən ikitərəfli müqavilələr fəaliyyətdədir. Bu il universitetimizin 3 təhsil proqramının beynəlxalq akkreditasiyadan keçməsi müasir dünya ilə inteqrasiya kontekstində çox önəmlidir".

UNİCEF-in Azərbaycan nümayəndəliyinin rəhbəri Aleks Haykens bu qurumun ölkəmizdəki fəaliyyəti, həyata keçirilən layihələr barədə məlumat verib: "UNİCEF-lə ÜST-ün yeni birgə layihəsi var, mən Azərbaycan Tibb Universitetinin ora qoşulmağını istəyirdim. İnanıram ki, bu istiq-

mətdə əhəmiyyətli işlər görülməlidir. Məsələn, biz akademik araşdırmalar üzərində birgə işlər apara bilərik. Bu gün imzaladığımız memorandum bir deyil, artıq bir çox sahələr üzrə əməkdaşlıq əlaqələrimizi nəzərdə tutur. Tədris proqramlarının yenilənməsi, elmi işlər və s. bura daxildir".

ATU-nun Beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru, dosent Orxan İsayev UNİCEF-lə universitetimiz arasındakı əlaqələr, aparılan işlər haqqında məlumat verib.

Daha sonra tərəflər arasında qarşılıqlı əməkdaşlığın perspektivləri müzakirə olunub. Görüşün sonunda ATU və UNİCEF-in Azərbaycan nümayəndəliyi arasında əməkdaşlığa dair memorandum imzalanıb.

Qeyd edək ki, görüşdə Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri, dosent Müşfiq Orucov, Tibb təhsili və innovasiya şöbəsinin müdiri Aygün Babayeva, Mətbuat xidmətinin rəhbəri Günel Aslanova, UNİCEF-in sağlamlıq və qidalanma proqramının rəhbəri Töhfə Cəmilova, proqramın konsultantı Vəfa Ağayeva, UNİCEF-in ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin əməkdaşı Könül Kərimova və tərcüməçi Leyla Abbasova iştirak edirdilər.

ATU-nun rektoru Tədris Simulyasiya Mərkəzinin işi ilə tanış olub

Burada tələbələrin praktiki təlim və bacarıqlarının qiymətləndirilməsi üçün hər cür şərait var

Azərbaycan Tibb Universitetinin rektoru, professor Gəray Gəraybəyli İ.M.Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb Universitetinin Bakı filialının Tədris Simulyasiya Mərkəzinə ziyarət edib.

Mərkəzin rəhbəri t.ü.f.d. Zəhra Vəzirova rektor G.Gəraybəyli mərkəzin fəaliyyəti ilə tanış edib. Burada bütün ixtisaslar üzrə tibb mütəxəssislərinin hazırlanması, orta və kiçik tibb personalının ixtisas bacarıqlarına yiyələnməsi, fərdi praktik vərdişlərin öyrədilməsi və təkmilləşdirilməsi, eyni zamanda yeni bacarıqların əldə edilməsi istiqamətində aparılan işlər barədə geniş məlumat verib.

Azərbaycan Tibb Universiteti ilə İ.M.Seçenov adına Birinci Moskva Döv-

mərkəz müvafiq texnologiyalarla təmin edilib. ATU-nun rektoru bu texnologiyalarla da tanış olub.

Professor Gəray Gəraybəyli mərkəzdə müəyyən fənlər üzrə tədris alan Azərbaycan Tibb Universitetinin tələbələri ilə görüşüb və onlarla geniş fikir mübadiləsi aparıb. Rektor bildirib ki, tələbələrin, rezidentlərin və həkimlərin peşə bacarıqları səviyyəsinin yüksəldilməsi baxımından bu mərkəzin fəaliyyətinin böyük önəmi var. Həmçinin mərkəzin işçi heyəti tərəfindən təşkil olunan tədris prosesi ilə bağlı tələbələrin rəyləri öyrənilib. Tələbələr burada tədrisin yüksək səviyyədə aparılması üçün yaradılan şəraitdən məmnunluqlarını bildiriblər.

Daha sonra rektor G.Gəraybəyli mərkəzin

məmnunluğunu bildiren və görülən işlərin təqdirəlayiq olduğunu söyləyən professor G.Gəraybəyli mərkəzin kollektivinə uğurlar arzulayıb.

ATU-nun Tədris şöbəsinin müdiri, dosent Kəmaləddin Yaqubov qeyd edib ki, universitetimizin tələbələri hər gün mərkəzdə 5 bacarıq fənninin - venadaxili inyeksiyalar, təcili tibbi yardım, dispanserizasiya, fiziki müayinə, təməl ürək və ağciyər reanimasiyası fənlərinin tədrisində iştirak edirlər. Tədris prosesi 3 mərhələdə həyata keçirilir. Yaxı zamanda daxili xəstəliklər və cərrahi xəstəliklər fənləri üzrə dövlət attestasiyaya buraxılan ATU tələbələri üçün bacarıq imtahanı da bu mərkəzdə təşkil olunacaq.

Rektor Gəray Gəraybəyli mərkəzdə imtahanların keçirilməsi üçün hazırlanmış sektorla da tanış olub. Tələbələr buradakı stansiyalara şəxsi ID kodu ilə daxil olub, ayrılmış zaman müddətində bacarıq imtahanı verəcəklər. Yekunda tələbənin çek-list formasında imtahan müşahidə nəticəsi tamamlanır. Bacarıq imtahanında iştirak edən tələbələrin imtahan nəticələri həmin

let Tibb Universitetinin Bakı filialı arasında mövcud olan müqavilə əsasında Tədris Simulyasiya Mərkəzində ATU tələbələri üçün praktiki təlim və bacarıqların səviyyəsinin qiymətləndirilməsi məqsədi ilə ən müasir şərait yaradılıb,

endoskopiya, USM, ginekologiya, reanimasiya, xəstəyə qulluq və təcili yardım otaqlarında robot-simulyatorlar üzərində tələbələrin apardıqları manipulyasiyaları izləyib. Tədris Simulyasiya Mərkəzində yaradılan şəraitdən

Türkiyəli alim "Erasmus+" proqramı çərçivəsində qonağımız olub

Eskişehir Anadolu Universitetinin əməkdaşı bir sıra kafedralarımız və Elmi Tədqiqat Mərkəzində tədris və elmi fəaliyyət prosesini izləyib

"Erasmus+" mübadilə proqramı çərçivəsində Türkiyənin Eskişehir Anadolu Universitetinin Əczaçılıq fakültəsinin Farmakologiya kafedrasının müəllimi, tibb üzrə fəlsəfə doktoru Feyza Alyu Altınok 28 mart – 1 aprel 2022-ci il tarixlərində Azərbaycan Tibb Universitetinin qonağı olub.

Dr. Feyza Alyu Altınok ATU-nun İnsan anatomiyası və tibbi terminologiya, Sitologiya, histologiya və embriologiya, Farmakologiya, Əczaçılıq texnologiyası və idarəçiliyi, Farmakoqnoziya, Əczaçılıq kimyası kafedralarında və Elmi Tədqiqat Mərkəzində tədris təşkililə və aparılan elmi-tədqiqat işləri ilə tanış olub. Bu zaman qonaq Anatomiya muzeyini ziyarət edib, əczaçılıq fakültəsinin tədris və elmi-tədqiqat laboratoriyalarına, o cümlədən "Elektron mikroskopiya" laboratoriyasına baş çəkib. Türkiyəli mütəxəssis, həmçinin adıçəkilən kafedralarda praktik dərslərin gedişi zamanı müəllimlər

və tələbələrlə qısa söhbətlər edib, fikir mübadiləsi aparıb. Müvafiq kafedralar və ETM ilə tanışlıq zamanı F.A.Altınok İnsan anatomiyası və tibbi terminologiya kafedrasının müdiri vəzifəsini icra edən dosent Anar Abdullayev, həmin kafedranın məsləhətçi-professoru, Əməkdar elm xadimi, Rusiya Elmlər Akademiyasının akademiki Vaqif Şadlinski, Sitologiya, histologiya və embriologiya kafedrasının müdiri, professor Eldar Qasimov, əczaçılıq fakültəsinin dekanı, dosent Fərəh Mədətli, Əczaçılıq texnologiyası və idarəçiliyi kafedrasının müdiri, professor Məhbubə Vəliyeva, Farmakoqnoziya kafedrasının müdiri, professor Cavanşir İsayev, Əczaçılıq kimyası kafedrasının müdiri, professor Tahir Süleymanov, Farmakologiya kafedrasının müdiri, professor Musa Qəniyev, ETM-in direktoru, Əməkdar elm xadimi, professor Qalib Qarayev tərəfindən böyük maraqla qarşılanıb və qardaş Türkiyədən olan qonağa xüsusi diqqət göstərilib.

Dr. Feyza Alyu Altınokun Farmakologiya kafedrasında "Birincili

dorzal kök qanqlion neyron kulturası və Patch Clamp texnikası" mövzusunda seminarı keçirilib. Tədbirdə ATU-nun müxtəlif kafedralarının əməkdaşları, doktorant və tələbələr iştirak edib. Tədbiri Farmakologiya kafedrasının müdiri, professor Musa Qəniyev açaraq türkiyəli qonağı tədbir iştirakçıları ilə tanış edib və məruzədə toxunulan mövzunu aktuallığından söhbət açıb. M.Qəniyev bu cür tədbirlərin rəhbərlik etdiyi kafedrada vaxtaşırı təşkil olunduğunu bildirib. Buna görə universitetin rektoru, professor Gəray Gəraybəyliyə təşəkkürünü ifadə edən kafedra müdiri sözü ATU-nun Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri, dosent Müşfiq Orucova verib. M.Orucov çıxışında ATU rəhbərliyinin beynəlxalq əməkdaşlıq istiqamətində apardığı uğurlu fəaliyyəti qeyd edərək, dr. Feyza Alyu Altınokun universitetimizə "Erasmus+" mübadilə proqramı çərçivəsində təşrif gətirdiyini bildirdi. O, qonağın bir sıra kafedralarda tədris təşkililə, tətbiq olunan yeniliklərlə bağlı məlumatlandırıldığını, eləcə də

İtaliyada qazandığı bilik və təcrübə ilə əməkdaşlarımızı yaxından tanış edəcəyini diqqətə çatdırıb.

Sonra F.A.Altınok çıxış edərək, birincili dorzal kök qanqlion neyron kulturasından və "Patch Clamp" metodunun tətbiqi ilə müxtəlif dərman maddələrinin hüceyrələrə, xüsusən sinir hüceyrələrinə təsirinin araşdırılması imkanlarından söhbət açıb. Feyza xanımın məruzəsi iştirakçıların böyük marağına səbəb olub və tədbir geniş diskussiya ilə başa çatıb. Seminarda ATU-nun Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri müavini Nigar Ələkbərova və mübadilə proqramları üzrə koordi-

nator Dünya Bayramova da iştirak ediblər.

Səfərinin son günü qonağı ATU-nun Beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru, dosent Orxan İsayev qəbul edib. F.A.Altınoka ATU-ya gəlişi üçün təşəkkürünü bildiren prorektor universitetlərimiz arasında bu cür mübadilələrin vacibliyini vurğulayıb. Feyza xanım ATU-ya səfərindən çox məmnun olduğunu və yüksək səviyyədə qonaqpərvərlik üçün universitet rəhbərliyinə minnətdarlığını ifadə edib. O.İsayev qonağa sertifikat və xatirə hədiyyəsi təqdim edib.

Azərbaycan Tibb Universiteti Böyük Elmi Şurasının növbəti iclası keçirilib. İclası açan ATU-nun rektoru, professor Gəray Gəraybəyli ilk olaraq Ailə Təbabəti kafedrasının müdiri, professor Mustafa Salihovun uzun sürən ağır xəstəlikdən sonra dünyasını dəyişdiyini bildirib və mərhumun xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Onu da qeyd etmək lazımdır ki, 2020-2021-ci tədris ilinə qədər əcnəbilər ATU-da yalnız "Tibb", "Diş həkimliyi" və "Əczaçılıq" ixtisasları üzrə təhsil ala bilirdilər. Artıq əcnəbi vətəndaşlar "İctimai səhiyyə" ixtisası üzrə də təhsil almaq üçün müraciət edirlər. Hazırda onların Azərbaycanda "Tibb bacısı" və "Fizioterapiya" ixtisasları üzrə də təhsil ala bilmələri üçün şəraitin yaradılması istiqamətində işlər aparılır.

Sözünə davam edən natiq bildirib ki, xarici tələbələrin aktiv şəkildə universitetimizə cəlb edilməsi və ölkəmizdə ali mək-

esdə aktiv iştirak edir. ATU hazırda dünyanın 90-a yaxın elm və təhsil qurumları ilə əməkdaşlıq edir.

Məruzəçi sonda vurğulayıb ki, genişlənməkdə olan beynəlxalq əməkdaşlıq sahəsində fəaliyyətin idarə olunmasının təkmilləşdirilməsi, sistemləşdirilməsi və faydalı əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsi əsas hədəflərdəndir.

İclasda çıxış edən əczaçılığın texnologiyası və idarəçiliyi kafedrasının müdiri, professor Məhbubə Vəliyeva, ATU-nun Tədris Stomatoloji Klinikasının direktoru Mahir Səfərov və başqaları hesabata müsbət qiymətləndirməklə

da dünyada ölkəmizin təbliğatçısına çevrilir. Sevindirici haldır ki, artıq bizə müraciət edən xarici tələbələrin sayının çox olmasını nəzərə alıb, onların arasında seçim apara bilirik. Təbiidir ki, bizdən də dərslərin keyfiyyəti, tədris vəsaitlərinin müasirliyi tələb olunur və nəticədə rəqabət prinsipi işə düşür".

Rektor qeyd edib ki, əgər əv-

qramlarda bizim müəllim-tələbə heyətinin aktiv iştirak etməsi,

Universitetimizdə 49 ölkədən 2801 tələbə və rezident təhsil alır

Böyük Elmi Şurada əsas diqqət beynəlxalq əlaqələrin gücləndirilməsinə və tədrisin müasir dünya səviyyəsinə uyğun qurulmasına ayrılıb

Sonra ATU-nun Beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru, dosent Orxan İsayev rəhbəri olduğu universitetin beynəlxalq əlaqələrindən geniş bəhs edən prorektor xarici tələbələrin sayının ildən-ilə artırdığını və beynəlxalq əməkdaşlıq coğrafiyamızın genişləndiyini bildirib: "Xarici tələbələrin qəbulu, onların təhsili üçün yaradılan şərait universitetin beynəlxalq nüfuzunu daha da artırır. Hazırda ATU-da 49 ölkədən 2801 əcnəbi tələbə və rezident təhsil alır. Bunların sırasında Türkiyə, Pakistan, Böyük Britaniya, ABŞ, Rusiya, İsrail, Nigeriya, Banqladeş, Hindistan, İraq, İran, Suriya və s. ölkələri qeyd etmək olar. Əcnəbilər arasında sayına görə birinci yeri qardaş Türkiyədən olan tələbə və rezidentlər tutur. Qürurverici haldır ki, Azərbaycan Tibb Universiteti ölkəmizdə təhsil alan əcnəbi vətəndaşların sayına görə birinci yerdədir. Ölkə rəhbərliyinin siyasətinə müvafiq olaraq universitet rəhbərliyi bu istiqamətdə daim işlər aparır, müəyyən yeniliklər tətbiq olunur. Məsələn, bunların sırasında xarici tələbələrin qəbul prosesinin obyektiv, şəffaf keçirilməsini təmin etmək, onlar üçün bu prosesi asanlaşdırmaq məqsədilə admission.amu.edu.az veb portalının yaradılmasını qeyd etmək olar. Əminliklə deyə bilərəm ki, bu addım əcnəbilərin ATU-ya qəbulunda dönüş nöqtəsi oldu. Biz indi bu təşəbbüsün müsbət nəticəsini görürük. Qeyd olunan portal 2021-2022-ci illərdə ATU-nun İnformasiya Sistemlərinin Təşkili və İdarəetmə Mərkəzinin dəstəyi ilə yenilənib, istifadəçilərin rahatlığı üçün daha da təkmilləşdirilib və yeni funksiyalar əlavə edilib. Hesab edirəm ki, gələcəkdə bu fəaliyyətin də bəhrəsini görəcəyik.

təblər arasında xarici tələbələrin tədris prosesinin təşkili, o cümlədən yataqxana ilə təmin olunması imkanlarına görə ATU ön sıralardadır. Burada, həmçinin əcnəbi tələbələr üçün də güzəştlər edilib.

Universitetimizin hazırda dünyanın bir çox qabaqcıl ali tibb məktəbləri ilə əməkdaşlıq sazişlərinin olduğunu vurğulayan O.İsayev söyləyib ki, ən mühüm addımlardan biri ATU-nun tədris proqramlarının beynəlxalq akkreditasiyadan keçməsi məqsədilə Qazaxıstanda yerləşən Akkreditasiya və Reytinq üzrə Müstəqil Agentliklə (Independent Agency For Accreditation and Rating - IAAR) müqavilə imzalanması olub: "Universitetimizin tədris proqramlarının akkreditasiyadan keçməsi diplomların dünyada tanınma coğrafiyasının genişləndirilməsi baxımından olduqca əhəmiyyətlidir. Bu agentlik MDB ölkələri içərisində Dünya Tibb Təhsili Federasiyası (World Federation of Medical Education - WFME) tərəfindən tanınan ilk qurumdur. IAAR tərəfindən akkreditasiya olunan universitetlər və tədris proqramları Dünya Tibb Təhsili Federasiyasının akkreditasiyanı əldə etmiş sayılırlar. Ölkə rəhbərinin müvafiq Sərəncamı ilə "2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliliyinin artırılması üzrə Dövlət Proqramı" təsdiq edilib. Bu proqram çərçivəsində Türkiyə Cümhuriyyətinin Qazi və Ankara universitetləri ilə birgə müvafiq işlər aparılır. Pandemiya dövründə ATU-nun tələbə və gənc müəllim heyətinə həmin universitetlərin onlayn dərslərində iştirak etmək imkanı yaradılıb. Bu proqramın mühüm istiqamətlərindən biri də dünyanın nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində doktorantura təhsili alan vətəndaşlarımızın dəstəklənməsidir ki, universitetimiz bu pros-

yanışı, rəhbərlik etdikləri qurumlarda tətbiq olunan yeniliklərdən də söhbət açıblar. Natiqlər, həmçinin beynəlxalq əlaqələrimizlə bağlı öz mövqelərini açıqlayıb, eləcə də mövcud problemlərin həlli istiqamətində təkliflərini dilə gətiriblər.

Çıxışları yekunlaşdıran professor G.Gəraybəyli hesabatı qənaətbəxş hesab etdiyini bildirib və hər bir ali məktəbdə xarici tələbələrin sayının çox olmasının onun beynəlxalq aləmdə nüfuzunun göstəricisi kimi qəbul edildiyini deyib. Əsas diqqəti ATU-nun beynəlxalq münasibətlərinə yönəldən universitetin rəhbəri müəllimlərin ingilis dilini mənimsəməsinə önə çəkib və gələcəkdə əcnəbi tələbələrin sayının daha da artırılması istiqamətində səmərəli addımların atılmasının vacibliyini vurğulayıb: "Xarici tələbələrin sayının 2800-dən çox olması fəxrəndirici haldır. Çünki bu, ATU-nun nüfuzunun göstəricisi olmaqla yanaşı, həm də universitetin fəaliyyətinə maddi baxımdan müsbət təsir edir. Ona görə də həm xarici tələbələrimizin sayını çoxaltmalı, həm də bizimlə əməkdaşlıq edən ölkələrin coğrafiyasını genişləndirməliyik. Çünki ölkəmizdə təhsil alan hər bir əcnəbi tələbə bu müddət ərzində Azərbaycanın tarixini və mədəniyyətini öyrənir, sonra

vəllər bütün diqqət professional biliklərə yönəldilirdisə, indi dil bilikləri də xüsusi əhəmiyyət daşıyır: "Müxtəlif dövlətlərin nümayəndələri, o cümlədən ölkəmizdəki səfirləri ilə görüşlərimdə onlar haqlı olaraq həmvətənlərinin Azərbaycanda ingilis dilində təhsil almaq istədiklərini bildirirlər".

Tədris prosesinin zamanın tələbləri səviyyəsində qurulmasının, beynəlxalq əlaqələrin genişləndirilməsinin prioritet istiqamətlər olduğunu vurğulayan professor Gəray Gəraybəyli nəzərə çatdırıb ki, gələcəkdə işə qəbul olunan hər bir mütəxəssisin ümumi biliyi ilə yanaşı, ingilis dili biliyi də yoxlanılmalıdır: "İngilis dili kurslarının hazırlığına başlamışıq və inanıram ki, bu, müəllimlərimizin dil biliklərinin təkmilləşməsində mühüm rol oynayacaq. Qarşımızda duran digər məsələ beynəlxalq pro-

dünyanın qabaqcıl qurumları ilə daha yaxın əlaqələr yaratmağımızdır. Burada deyildiyi kimi, artıq 90-a yaxın qurumla əməkdaşlıq əlaqələrimiz var. Ürəkəçan haldır ki, bu rəqəm yalnız imzalanmış sənədləri əks etdirmir, onlar real həyatda işləyir və fayda gətirir".

Rektor əlavə edib ki, bizim istəyimizdən asılı olmayaraq zaman, onunla bərabər işə günün tələbləri dəyişir. Ona görə də universitetdə bəzi kafedraların birləşdirilməsi və yaxud bağlanması mümkündür.

Gündəlikdə duran bir sıra müxtəlif məsələlərə də münasibət bildirən Böyük Elmi Şura dərslək, dərslək vəsaitləri və metodik vəsaitlərin nəşrini təsdiqləyərək, müsabiqə məsələlərini həll etməklə öz işini başa çatdırıb.

M.ƏLƏKBƏRLİ

Azərbaycanlı alimlərə Rusiya EA-nın xarici üzvü diplomu təqdim olunub

Görkəmli alim, Azərbaycan Tibb Universitetinin İnsan anatomiyası və tibbi terminologiya kafedrasının məsləhətçi-professoru, əməkdar elm xadimi, "Şöhrət" ordenli Vaqif Bilas oğlu Şadlinskiyə Rusiya Elmlər Akademiyasının (REA) xarici üzvü diplomu təqdim olunub.

Qeyd edək ki, V.Şadlinski 2014-cü ildə Azərbaycandan olan digər alimlərlə birgə səsvərmə yolu ilə REA-nın üzvü seçilib. İndiyədək Rusiyanın bu ali elm qurumunun 450 xarici üzvü olub. Xarici üzvlər səsvərmə yolu ilə müəyyənləşir, Rusiya prezidenti tərəfindən təsdiq edilir.

Professordan aldığımız məlumata görə, tibb üzrə REA-nın akademik diplomu 4 azərbaycanlı alimə təqdim olunub. Onlar Azərbaycan Milli Onkologiya Mərkəzinin baş direktoru, akademik Cəmil Əliyev, ATU-nun Onkoloji Klinikasının direktoru, Onkologiya kafedrasının müdiri, akademik Əhliman Əmiraslanov və ATU-nun Normal fiziologiya kafedrasının müdiri, professor, AMEA-nın müxbir üzvü Arif Məmmədovdur.

Qeyd edək ki, professor V.Şadlinski Türk Dünyası Araşdırmaları Uluslararası Elmlər Akademiyasının da akademiki-dir. Uzun illər ərzində ölkəmizdə tibb təhsilinin inkişafında, eləcə də ali təhsilli peşəkar tibbi kadrların hazırlanmasında böyük əməyi olan Vaqif müəllim həm də ölkəmizin ictimai həyatında aktiv iştirak edir. Belə ki, o, Nəsimi rayon Ağaşaqqallar Şurasının sədridir.

Rusiya Elmlər Akademiyasının xarici üzvü diplomunun təqdim olunması

münasibətilə dəyərli alimlərimizi təbrik edir, onlara cansağlığı və yeni-yeni nailiyyətlər arzulayırıq

I Azərbaycan-İtaliya Beynəlxalq Rinoloji Konqresi keçirilib

Aprelin 6-da Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Cərrahiyyə Klinikasında I Azərbaycan-İtaliya Beynəlxalq Rinoloji Konqresinin açılış mərasimi baş tutub. Konqresin fəxri prezidenti, ATU-nun rektoru, professor Gəray Gəraybəyli tədbirdə açılış nitqi ilə çıxış edib.

Rektor bildirib ki, ATU-da İtaliya Rinoloji Cəmiyyətinin təşəbbüsü ilə təşkil olunmuş bu konqres Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyində də akkreditasiya olunub. "İki gün davam edəcək bu konqresdə müxtəlif təşkilatlardan olan mütəxəssislər rinologiya sahəsi ilə bağlı məruzələr və təqdimatlarla çıxış edəcəklər. Həmçinin "Yuxuda nəfəs dayanmaları" adlı təlim kursunun canlı cərrahiyyə əməliyyatı da nümayiş etdiriləcək. Bu münasibətlə İtaliyanın məşhur rinoloqları, İtaliya Rinoloji Cəmiyyətinin sədri və üzvləri universitetimizə dəvət olunublar".

Professor G. Gəraybəyli Beynəlxalq Otorinolarinqoloqlar Cəmiyyəti Federasiyasının sabiq prezidenti və İdarə Heyətinin üzvü, İtaliya Rinoloji Cəmiyyətinin fəxri prezidenti, otorinolarinqologiya kafedrasının müdiri, professor Desiderio Passalinin rəhbərliyi ilə İtaliyanın müxtəlif universitet və klinikalarından təşrif gətirmiş qonaqlar konqres iştirakçılarına təqdim edib. Onlara konqresdə çıxış və iştiraklarına görə ATU-nun professor-müəllim heyəti adından təşəkkürünü bildirib.

Rektor, həmçinin konqresin 2020-ci ildə keçirilməli olduğunu, amma pandemiya səbəbindən bu gün baş tutduğunu diqqətə çatdırıb, tədbirin yüksək səviyyədə təşkilinə görə konqresin prezidenti, professor Əzizağa Tali-

şinskiyə minnətdarlığını ifadə edib. Professor Əzizağa Talişinski çıxışında bu tədbirin təşkil olunmasında əsas məqsədin rinologiyanın müasir problemlərini müzakirə etməklə yanaşı, hər iki ölkənin rinoloqları arasında məhsuldar dialoq yaratmaqdan ibarət olduğuna diqqət çəkib. O, konqresin elmi proqramının Azərbaycan otorinolarinqoloqları və İtaliya rinoloji cəmiyyətləri tərəfindən birgə təqdim ediləcəyini, rinologiya sahəsində bir sıra mövzuların müzakirə olunacağını bildirdi. Tədbirə beynəlxalq səviyyədə tanınmış mütəxəssislərin dəvət olduğunu qeyd edən Ə. Talişinski hər iki ölkənin otorinolarinqoloqlarının tibbin bu sahəsinin inkişafına töhfə verəcəklərinə əminliyini vurğulayıb.

Növbəti çıxışçı isə İtaliyalı qonaq, professor Desiderio Passali olub. Onun sözlərinə görə, 120 ölkənin təmsil olduğu Beynəlxalq Otorinolarinqoloqlar Cəmiyyəti Federasiyasının əsas fəaliyyət istiqamətlərindən biri xalqlar arasında görüş və müzakirələri inkişaf etdirməkdir. "Bu tədbirin digərlərindən fərqli və xüsusilə gənc həmkarlarım üçün faydalı olacağına əminəm. Çünki onlar xəstələrin müalicəsi və sağlamlığı üçün buradan yeni məlumatlar öyrənəcəklər".

Tədbirin rəsmi hissəsi başa çatdıqdan sonra gündəliyə keçilib. Roma Katolik Universitetinin qulaq, burun, boğaz xəstəlikləri üzrə professoru, İtaliya Rinoloqlar Cəmiyyətinin baş katibi Giulio Cesare və ATU-nun otorinolarinqologiya kafedrasının dosenti, tıbb üzrə fəlsəfə doktoru Cabbar Cəlilovun sədrliyi ilə məruzəçilərə söz verilib.

İki gün davam edən tədbirdə İtaliyalı alimlərdən professor Giulio Cesarenin "Burun patologiyalarının yerli müalicəsində tibbi avadanlıqların tətbiqinin effektivliyi", professor

Tədbir çərçivəsində İtaliyalı professor Tədris Cərrahiyyə Klinikasında əməliyyat icra edib

Desiderio Passalinin "Burunun virus infeksiyasının və COVID-in qarşısının alınmasında qliserrizinin tətbiqi", Ospedale San Camillo Otorinolarinqoloji Klinikasının müdiri, professor Gianluca Belloçinin "Burun polipləri", S. Maria Della Misericordia Universitetinin cərrahi ixtisaslar departamentinin müdiri, professor Marko Piementinin "İnvert (çevrilmiş) papilloma", Roma Universitetinin La Sapiensa tıbb fakültəsinin professoru Maria Pia Villanın "Pediatrik OSA. Yuxu apnoeusu, uşaqlarda rinopatiyalar", Turin Humanitar Cellini İnstitutunun professoru Maurizio Catalaninin "Funksional cərrahiyyə", Fozzinon Hospitalının Qulaq, burun, boğaz şöbəsinin müdiri, professor Andrea Marzettinin "Allergik rinitin cərrahi müalicəsi", San Jasopo Hospitalının Azienda USL Toscana Mərkəzində pnevmologiya bölməsinin müdiri, professor Antonio Sannanın "Rino-bron-

sinin vəziyyəti və onların korreksiyası yolları", ATU-nun Tədris Cərrahiyyə Klinikasının plastik və rekonstruktiv cərrahiyyə üzrə mütəxəssisi, professor Vaqif Qələndərlinin "Burun bölgəsində yaranan deformasiyalara rekonstruktiv və estetik yanaşmalar" mövzusunda, o cümlədən ATU-nun dosentləri Nigar Sultanova və Tahirə Pənahova, Silahlı Qüvvələrin Baş Klinik Hospitalının otorinolarinqologiya bölməsinin rəisi Elnur Əkbərov, Bakı Sağlamlıq Mərkəzinin həkim-otorinolarinqoloqu Pərviz Aslanov, Prezident Administrasiyası yanında Xüsusi Müalicə Sağlamlıq Kompleksinin otorinolarinqoloqu Aydın Talişinski və başqalarının məruzələri öz aktuallığı ilə seçilib.

Proqram çərçivəsində professor D. Passalin "Yuxuda nəfəs dayanmaları" adlı təlim kursu keçib və iştirakçıları canlı əməliyyatı izləyə bilib.

Tədbir çərçivəsində xarici qonaq-

elmi əsərlər, aparılan araşdırmalar rus dilində qələmə alınıb. Amma indi biz bir çox ölkələrdə bu cür konfranslar, konqreslər təşkil edirik. Həmin ölkələrdən biri də Azərbaycandır. Müxtəlif ölkələrin mütəxəssisləri ilə ortaq məxrəcə gəlmək üçün daha uyğun müzakirələrə üstünlük verir, təcrübə mübadiləsi aparırıq".

"Gələcəkdə bu sahədə Azərbaycanlı mütəxəssislərin hazırlanması və ya həkimlərin təkmilləşdirilməsi üçün hansısa bir planınız varmı" sualını isə D. Passalin "elə keçirilən bu konqreslə gələcəkdə nəzərdə tutulan mütəxəssis hazırlığının təməlinin qoyuluş olduğu. Elmi-praktik sahədə əlaqələrimizi daha da genişləndirə bilirik" - şəklində cavablandırılıb.

Qeyd edək ki, ATU-nun rektoru, professor Gəray Gəraybəyli beynəlxalq konqresinin iştirakçıları ilə görüşüb. Rektor qonaqlara Azərbaycanın ali tıbb təhsili verən yeganə

xial sindrom" və digər mövzularda etdikləri çıxışlar yerli mütəxəssislərin marağına səbəb olub.

Azərbaycan alimlərindən ATU-nun otorinolarinqologiya kafedrasının müdiri, professor Vəfa Pənahianın "Burun polipozunun cərrahiyyəsinin inkişaf tarixi", həmin kafedranın professoru Əzizağa Talişinskinin "Rinogen orbital ağırlaşmalar", ATU-nun allerqologiya kafedrasının müdiri, professor Lalə Allahverdiyevanın "Lokal allergik rinitin diaqnostikası və müalicəsinin müasir aspektləri", ATU-nun üz-çənə cərrahiyyəsi kafedrasının müdiri, professor Çingiz Rəhimovun "Dişləmin pozulması olan xəstələrdə yuxarı tənəffüs yollarının morfolojiya-

lara İtalyan dilinə tərcümə olunmuş Azərbaycan klassik şairlərinin müdrik kəlamlarından ibarət kitablar, suvenir-ler hədiyyə edilib.

Sonda iştirakçıların mövzuları nə dərəcədə mənimsədiklərini müəyyən etmək üçün imtahan keçirilib. Nəticələr mütəxəssislər tərəfindən yüksək qiymətləndirilib və iştirakçılara sertifikatlar verilib.

Tədbir başa çatdıqdan sonra İtaliyalı professor Desiderio Passalin bizimlə söhbətində dil baryeri səbəbindən indiyədək Azərbaycanlı alimlərin bu sahədəki fəaliyyəti və elmi araşdırmaları ilə tanış ola bilməməsindən təəssüfünü bildirib: "Elə əvvəllər də bizim üçün çətin olub. Çünki

universiteti, həmçinin ölkəmizdə səhiyyə sahəsində aparılan islahatlar barədə danışdı. O, I Azərbaycan-İtaliya Beynəlxalq Rinoloji Konqresinin bu sahə ilə bağlı yeniliklərin və problemlərin müzakirəsi ilə yanaşı, həm də iki ölkənin mütəxəssisləri arasında əlaqələrin qurulması baxımından önəmli olduğunu vurğulayıb.

Professor Desiderio Passali rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti adından konqresin təşkili ilə bağlı Azərbaycan tərəfinə, ATU-ya təşəkkürünü çatdırıb, mütəxəssislər arasında bu cür görüş və müzakirələrin hər iki tərəf üçün faydalı olacağına əminliyini bildirib.

Q.ABDULLAYEV

İntizam Komissiyasının üzvləri aralıq qiymətləndirmə prosesini izləyib

ATU-nun Tərbiyə işləri üzrə prorektor, İntizam Komissiyasının sədri, dosent Zülfüqar Musabəyov və komissiyanın üzvləri - İctimai səhiyyə fakültəsinin dekanı, professor Anar Ağayev, Uşaq xəstəlikləri kafedrasının müəllimi Qoşqar İsmayilov universitetin İmtahan Mərkəzində olublar. Burada keçirilən aralıq qiymətləndirmə prosesini izləyən komissiya üzvləri intizam qaydalarına necə əməl edilməsi, eyni zamanda tətbiq olunan yeniliklərlə maraqlanıblar.

İmtahan Mərkəzinin müdiri Ülker Cəfərova bildirib ki, başlıca prioritet obyektivliyin və şəffaflığın qorunması, tələbə və müəllim ünsiyyətinin minimuma endirilməsidir.

Qeyd olunub ki, mərkəzləşmiş qaydada keçirilən kollektivium nəzərdə tutulan 3 kollektiviumdan 2-cisidir. Bu qiymətləndirmə zamanı tələbənin işinə heç kim müdaxilə

İmtahan Mərkəzində kənar müdaxilənin qarşısı alınır, araşdırılır və universitet rəhbərliyinə məlumat verilir

edə bilmir. O da diqqətə çatdırılıb ki, bütün fakültələr üzrə ən aşağı nəticə xarici tələbələrə aiddir. Həmçinin aralıq qiymətləndirmənin nəticələri qeyri-ixtisas fənləri üzrə yüksək, ixtisas fənləri üzrə isə aşağı olur.

Aralıq qiymətləndirmənin üstünlüyü ondadır ki, tələbə nəticələri kompüter vasitəsilə öyrənir. Bu sorğu ilk növbədə imtahanqabağı hazırlığın əsas göstəricilərindən biridir. Əvvəllər bəzi tələbələr köməkçi vasitələrdən istifadə etməyə cəhd göstərirdisə də, artıq belə hallar yoxdur. Çünki kənar müdaxilənin qarşısı nəzarətçilər tərəfindən vaxtında alınaraq araşdırılır, universitet rəhbərliyinə məlumat verilir. Nəticədə aralıq qiymətləndirmənin tələblərini pozan tələbələrə cavabları sıfırlanır.

Tələbə çalışır ki, müdaxilə üçün özünə yeni vasitələr tapsın. Amma İmtahan Mərkəzi də daim öz işini

təkmilləşdirir, ən yeni vasitələrlə qabaqçılıq tədbirlər görür. İnformasiya Sistemlərinin Təşkili və İdarəetmə Mərkəzi tərəfindən xüsusi bir kod hazırlanaraq İmtahan Mərkəzinə təqdim olunub. Bu kodun tətbiqindən sonra tələbə imtahana yuxarı, ya da aşağı zaldaxilə daxil ola bilər. Kənardan müdaxilə isə qeyri-mümkündür.

Tətbiq edilən yeniliklərin imtahan prosesinə müsbət təsiri vurğulanıb. Qeyd edilib ki, müəllim tələbənin qiymətini, davamiyyət göstəricisini dəyişə bilməz. Tələbələr testlərə proqrama uyğun sualların salındığını, aralıq qiymətləndirmə prosesinin çox rahat keçdiyini deyiblər.

İmtahana nəzarət qrupunun rəhbəri Pəri İsaqova prosesin ciddi nəzarətdə saxlanıldığını söyləyib. Prosesə müsbət təsir edən əsas amillərdən biri də imtahan cədvəlinin dəqiqliklə tərtib edilməsidir. Məhz bunun nəticəsidir ki, imta-

han zamanı heç bir sıxlıq müşahidə olunmur. Eyni fəndən imtahan verən tələbələrin yanaşı oturması hallarına da rast gəlinmir.

İctimai səhiyyə fakültəsinin akademik məsləhətçisi Nailə Məmmədova, Əczaçılıq fakültəsinin akademik məsləhətçisi Elnurə Atakışiyeva, Stomatologiya fakültəsinin akademik məsləhətçisi Gülxanım Əliyeva və nəzarətçi Albert Zəkizadə də aralıq qiymətləndirmənin təşkili, aparılması ilə bağlı fikirlərini bölüşüblər.

ATU-nun İntizam Komissiyasının sədri, dosent Zülfüqar Musabəyov bütün sahələrdə olduğu kimi, imtahan prosesində də nizam-intizam qaydalarına ciddi riayət olunmasının vacibliyini vurğulayıb. Komissiya sədri prosesi izləyərkən apardığı müşahidələrinə onda müsbət təəssürat yaratdığını deyib və bu istiqamətdə görülən işlərdən məmnunluğunu ifadə edib.

ATU innovativ təchizata malik müasir təhsil ocağıdır

Prorektor Tağı Əhmədov: Təsərrüfat və təchizat şöbəsi çətin və məsuliyyətli işlərin öhdəsindən bacarıqla gəlir

Müsahibimiz Azərbaycan Tibb Universitetinin İnzibati-təsərrüfat işləri üzrə prorektoru Tağı Əhmədovdur.

- Tağı müəllim, ATU-nun inzibati-təsərrüfat işlərindən söhbət açanda ilk növbədə nələrə diqqət yetirilməlidir? Böyük inzibati resursu malik universitetin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi necə tənzimlənir?

- Azərbaycan Tibb Universiteti yaxşı elmi, maddi-texniki bazaya, innovativ təchizata malik müasir təhsil ocağıdır. İnzibati-təsərrüfat məsələlərinə cavabdeh hissəyə universitetin gündəlik həyatının maddi-texniki təminatı funksiyaları həvalə edilib. Maddi-texniki bazanın yenilənməsi və təchizi kafedraların və digər strukturların rəhbərlərinin müraciətləri əsasında həyata keçirilir. Universitetin həm tədris ilinin əvvəlində, həm də tədris prosesi zamanı müxtəlif avadanlıqlar və digər ləvazimatlarla təmini, yenilənməsi dövlət satınalma üsulu ilə nizamlanır.

Təhsil proqramının inkişafı üçün otaq (auditoriya) fondunun maddi-texniki təchizatının təhlili bu təminatın Dövlət Təhsil Standartının tələblərinə tam uyğunluğunu göstərdi. Tədris prosesinin yüksək səviyyədə həyata keçirilməsi üçün universitetin kifayət qədər imkanları var. Belə ki, ATU-da müasir texniki avadanlıqla təchiz olunmuş prak-

Universitetin kafedraları və tədris bölmələri kompüter avadanlığı, eləcə də internetə çıxışla təmin olunub. ATU-nun bütün yataqxanaları da internetə qoşulub.

- Prorektorluğun nəzdində hansı şöbələr fəaliyyət göstərir və fəaliyyəti daha tez nəzərə çarpan təchizat şöbəsinin işini necə qiymətləndirirsiniz?

- Azərbaycan Tibb Universitetinin inzibati-təsərrüfat hissəsinə Təsərrüfat və təchizat, Ümumi və kadrlar, Nəşriyyat və poliqrafiya şöbələri daxildir. Bundan başqa, "Təbib" İdman Klubunun tədris idman kompleksində tələbələrin və əməkdaşların asudə vaxtlarında müxtəlif seksiyalarda məşğul olmasına lazımı şəraitin yaradılması işlərinə nəzarət, nəşriyyat işinin və mətbəə fəaliyyətinin həyata keçirilməsinə rəhbərlik, universitetin kitabxana fondunun modernləşdirilməsi işinin təşkili, eləcə də tender və inventarizasiya komissiyalarına rəhbərlik işləri bizim struktur tərəfindən həyata keçirilir.

Qeyd etdiyiniz kimi, Təsərrüfat və təchizat şöbəsinin işi hamının diqqət mərkəzindədir və cüzi çətinliklər dərhal nəzərə çarpır. Elçin Əlizadənin rəhbərlik etdiyi bu

- Bəli, gündəlik olaraq universitetin ərazisində və binalarında komendantların nəzarəti altında Təsərrüfat və təchizat şöbəsinin işçiləri tərəfindən abadlıq və təmizlik işləri aparılır. Şəhərcikdə mütəmadi olaraq asfaltlama, yaşıllaşdırma, binaların fasadlarının yenilənməsi işləri yerinə yetirilir, ərazinin işıqlandırılması işləri isə universitetin mühəndislərinin nəzarəti altında həyata keçirilir. Bu işlərin icrasının qənaətbəxş hesab edilməsi ilə yanaşı, onların daha da təkmilləşdirilməsi təklifi aidiyyəti əməkdaşların nəzərinə çatdırılır.

- Yaxın gələcəkdə hansısa iri həcmli təmir-tikinti işləri nəzərdə tutulubmu? Qarşıda yerinə yetirilməsi vacib olan hansı vəzifələr durur?

- Hal-hazırda 192 tələbənin rahat şəraitdə yaşayışı üçün 9 mərtəbəli,

tik məşğələ və mühazirə otaqları, kitabxanalar və kitabxana fondu, idman zalları və idman meydançaları, tələbələr üçün nəzərdə tutulan kifayət qədər yataqxana fondu mövcuddur. Bütün obyektlər yanğın təhlükəsizliyi qaydalarına və sanitariya-gigiyenik normalara uyğundur. ATU-nun idman kompleksində bədən tərbiyəsi və idman üçün lazımı qurğular yerləşdirilib.

Universitet 5 yataqxanaya malikdir və bu yataqxanalar tələbələrin yaşayışı üçün lazımı avadanlıqlarla təchiz edilib. Yataqxanaların 1-ci mərtəbələrində yerləşən oxu zallarında tələbələrin tədris prosesinə hazırlaşma bilmələri üçün müvafiq şərait yaradılıb. ATU-nun əsas tədris korpusunda tam təchizatlı yeməkhana, digər tədris binalarında və yataqxanalarda isə bufetlər fəaliyyət göstərir.

şöbə ATU-nun təsərrüfat və məişət işlərinə, əsaslı və cari təmirə cavabdehdir. Şəhərcikdə yerləşən binaların və yataqxanaların fasiləsiz istiliklə təmin olunmasına nəzarət, kafedra və digər strukturların avadanlıq, kompüter və texnika, digər ləvazimatlarla təchizatı və yenilənməsi, qaydalara uyğun istifadəsi və istismarı, vaxtaşırı profilaktika işləri və inventarizasiya komissiyasının fəaliyyətində iştirak etməsi məhz bu şöbənin üzərinə düşür. Hesab edirəm ki, Təsərrüfat və təchizat şöbəsi çətin və məsuliyyətli işlərin öhdəsindən bacarıqla gəlir və fəaliyyətini müasir dövrün tələblərinə uyğun qura bilir.

- Universitet şəhərciyində aparılan təmizlik və abadlıq işlərini qənaətbəxş hesab etmək olarmı?

96 otaqlı tələbə yataqxanasının əsaslı təmir işlərinin aparılmasına dair layihə-smeta sənədləri hazırlanır. Ümidvaram ki, 2023-2024-cü tədris ilinin başlamasına qədər həmin yataqxana tələbələrin istifadəsinə veriləcək. Bildiyiniz kimi, universitetimizin 4 saylı yataqxanasında uzun illər idi ki, məcburi köçkünlər yaşayırdı. Onlar yaşayış şəraitlərinin yaxşılaşdırılması məqsədi ilə Heydər Əliyev Fondu tərəfindən yeni inşa edilmiş şəhərciyə köçürüldülər. Artıq boşaldılmış həmin binanın yerində daha uzun müddətli perspektivdə universitetin Əsaslı kitabxanası üçün binanın inşası nəzərdə tutulub.

- Maraqlı müsahibəyə görə təşəkkür edir, işlərinizdə uğurlar arzulayıyıq.

- Təşəkkür edirəm.

Günümüzdə insanları narahat edən əsas problemlərdən biri də autizm sindromudur. Azyaşlılar arasında yayılmış bu sindrom evində körpə böyüdən hər bir valideyndə, təbii olaraq, təlaş yaradır. Bu təlaşın səbəbi isə 2-3 yaşlı uşaqların nitq və davranışında, psixi inkişafında yaşanan problemlərə bəzi hallarda autizm sindromu diaqnozunun qoyulmasıdır.

Valideynlərin əksəriyyəti uşaqda autizm əlamətlərini müəyyənləşdirməkdə çətinlik çəkdiyindən, mütəxəssisə gec müraciət edir. Nəticədə problemin aradan qaldırılması çətinləşir. Bəs valideyn ilk növbədə nələri bilməlidir və hansı halda övladında autizm əlamətlərinin olmasından şübhələnə bilər?

Bu suallara aydınlıq gətirmək məqsədilə tanınmış uşaq psixiatri, ATU-nun Psixiatriya kafedrasının assistenti İkrəm Rüstəmov müraciət etdik.

Mütəxəssis bildirdi ki, autistik spektr pozuntusu özünü əsasən 3 yaşa qədər olan dövrdə büruzə verir: "Diqqətli valideynlər bu əlamətləri 1 yaşa qədər olan dövrdə də hiss edirlər. Bəzi valideynlər isə əksər hallarda deyirlər ki, yaşayırma, 2 yaşa qədər hər

aqnozlar birləşdirilərək "autistik spektr pozuntusu" adını alıb: "Çünki bunları bir-birindən ayırmaq çox çətinidir. Autistik spektr bir aralıq deməkdir. Yəni bu uşaqlar yuxarıda saydığım əsas simptomlarla "buradan burayadək" bu spektrdə yer alırlar".

Uşağa yalnız 2 yaş yarımı tamamlanandan sonra diaqnoz qoya bildiklərini söyləyən həkim-psixiatri diqqətə çatdırdı ki, o dövvrə qədər dəqiq diaqnoz qoya bilməsək də, müəyyən şübhələr əsasında bir yaşdan etibarən müdaxiləyə başlayırıq: "Autizm spektr pozuntusunun müalicəsinin əsas metodikası psixopedaqoji reabilitasiyadan ibarətdir. Fiziki motorikanın inkişafı üçün uşaqları müxtəlif məşğələlərlə müalicə etməyə çalışırıq. Dərman müalicəsi məsləhət görünür. Preparatlar daha çox yanaşı problemlərə görə yazılır. Məsələn, uşağın yuxu, davranış pozuntusu və s. kimi faktorlar varsa. Amma ünsiyyət bacarıqları, zehni xüsusiyyətlərin problemləri üçün dərman müalicəsi birmənalı şəkildə yoxdur. Təəssüf ki, bəzi uşaq nevroloqları nitq açan, beyni inkişaf etdirən dərmanlardan istifadə edirlər. Amma bunların heç biri dünyada isbat edilmiş elmi əsasla süykənir. Dərman

Autistik spektr pozuntusu 3 yaşa qədər özünü büruzə verir

Uşaq psixiatri İkrəm Rüstəmov bildirir ki, təməl əlamət uşağın sosial ünsiyyət bacarıqlarının yaşa uyğun olmamasıdır

şey normal idi, uşaq sonradan qapanmağa başladı. Əslində belə deyil. Təməl əlamət uşağın sosial ünsiyyət bacarıqlarının yaşa uyğun olmamasıdır. Əgər 3 yaşa qədər olan uşağın sosial ünsiyyət bacarıqlarında yaşa uyğunsuzluq varsa, doyurucu bir göz təması qurmursa, adını çağıranda reaksiya vermirsə, qarşılıqlı oyun oynaya bilmirsə, diqqətini bir tərəfə yönəldəndə baxmırsa və barmaqla göstərmək hərəkəti yoxdursa, autizm əlamətlərindən şübhələnməyə əsasımız var. Uşağın jest hərəkətlərindən, mimikasından da bu əlamətləri sezmək mümkündür".

Doktor bəzi valideynlərin "uşaqda problem təkcə danışmamasıdır" qənaətində olmasına da aydınlıq gətirdi: "Mən o valideynlərə deyirəm ki, lal adam da danışmır, amma əllə, qolla, gözlə, bədənlə özünü izah edir. Yəni bu uşaqlarda təməl məsələ nitq problemi deyil, sosial ünsiyyət bacarıqlarının zəifliyidir. Təbii ki, bir çox yan əlamətlər də ola bilər. Çünki bu uşaqların əksəriyyətində nitq yaşa uyğun inkişaf etmir. Hətta nitq inkişaf edən uşaqlarda da bəzən exolaniya, yəni eyni cümləni təkrarlaması və ya 2-ci, 3-cü şəxsə danışmaq şəkildə ifadələr işlətməsi halları ilə də qarşılaşırıq. Amma əksəriyyətinin nitqində inkişaf problemi olur. Başqa bir əlamət maraq dairəsi ilə əlaqədardır. Daha çox öz ehtiyacları daxilində olanlara maraq göstərilir. Bir də onlarda barmaq ucunda yerimək, fırlanmaq, tullanmaq, sağa-sola sallanmaq, dala-qabağa gedərək əyilmək və ya bir nöqtə, bir xətt üzərində, bəzən divarın dibi ilə o tərəf, bu tərəfə getmək kimi təkrarlı hərəkətləri çox sıx görürük".

Əvvəllər sadalanan əlamətləri daşıyan uşaqlara autizm, atipik autizm, Asperger sindromu kimi diaqnozlar qoyulduğunu vurğulayan İ.Rüstəmov bildirdi ki, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının daha müasir, yeni təsnifatı nəşr olunsada, tam praktikaya keçməyib. Ancaq Amerika Psixiatriya Assosiasiyasının təsnifatına görə, artıq bu di-

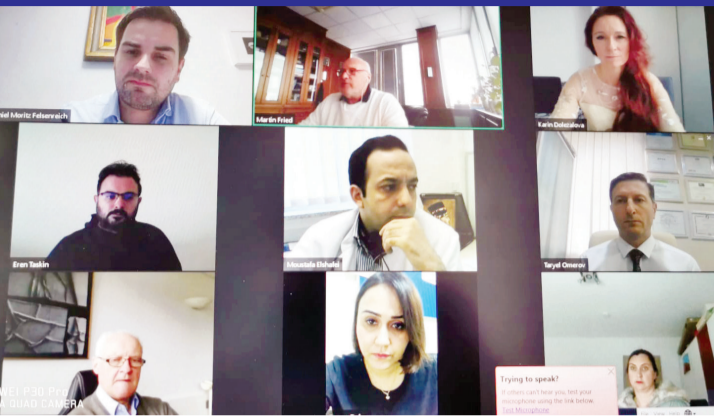
meyvə-tərəvəz deyil ki, gen-bol istifadə edək".

İkrəm Rüstəmov qeyd etdi ki, patologiyanın erkən aşkarlanması çox önəmlidir: "Bu baxımdan valideynlərin maarifləndirilməsi olduqca əhəmiyyətlidir. Erkən diaqnoz qoyulmasında əsas məsuliyyət sahə həkimlərinin, sahə pediatrlarının üzərinə düşür. Erkən yaşında uşağın ünsiyyətində, nitqində nəse yolunda deyilsə, artıq bir mütəxəssisə yönləndirərək diaqnostikani axıra çatdırıb dəqiqləşdirmək, gərəkdirsə müdaxiləyə başlamaq çox ciddi və həyatı əhəmiyyət kəsb edən məsələdir".

İ.Rüstəmov bu patologiyanın "qırmızı bayraqlar" adlandırılan əlamətlər toplusuna da toxunaraq dedi ki, uşaqlarda bu topluya aid göz təmasının qurulmaması müşahidə edildikdə, ciddi və erkən müayinə zəruridir: "Vaxtında üstünə düşülsə, bu uşaqların bir çoxunun tam düzəlmə ehtimalı var. Belə nümunələr çoxdur. Bəzən çox az dəyişən, çox zəif düzələn uşaqlarla da qarşılaşırıq. Erkən müdaxilədən sonra mütləq şəkildə bir irəliləyiş görürük. Burada qaranlıq nöqtələr çox olduğundan, konkret proqnoz vermək mümkün deyil. Amma əminliklə deyə bilərik ki, erkən müdaxilə həyatı xilas edir. Gec, xüsusilə də 6 yaşdan sonra müdaxilələrin effekti, təsiri isə çox azdır".

Arif MƏMMƏDLİ

Əməkdaşımız beynəlxalq tədbirdə ölkəmizi təmsil edib

Aprelin 1-də Beynəlxalq Piyənmə Cərrahiyyəsi və Metabolik Xəstəliklər Dərnəyinin təşkilatçılığı ilə növbəti onlayn tədbir baş tutub. Bu beynəlxalq tədbirdə bariatrik-metabolik cərrahiyyənin müasir metodları və piyənmənin müalicəsində qastrit arteriya embolizasiyasının rolu ilə bağlı aktual məsələlər müzakirə olunub.

Dünyanın 62 ölkəsindən nümayəndələr tədbiri canlı şəkildə izləyə bilib. Bu nüfuzlu tədbirdə ölkəmizi Azərbaycan Bariatrik və Metabolik Cərrahlar Dərnəyinin sədri, Azər-

baycan Tibb Universitetinin I Cərrahi xəstəliklər kafedrasının əməkdaşı Tariyel Öməröv təmsil edib.

Çexiya Respublikasından OB klinikasının, Piyənmə və Metabolik Xəstəliklərin Müalicəsi Mərkəzinin rəhbəri, Çarlz Universitetinin professoru Martin Frid "Piyənmənin müalicəsində qastrit arteriya embolizasiyasının rolu" mövzusunda məruzə ilə çıxış edib. O, rəhbərlik etdiyi mərkəzdə apardığı elmi-tədqiqatlar və onların

ikiillik nəticələri barədə tədbir iştirakçılarına geniş məlumat verib.

Növbəti məruzəçi isə Fransadan professor Jerome Dargent olub. Onun "Müasir endoskopik bariatrik cərrahi prosedurlar" mövzusunda çıxış da maraqla qarşılanıb. Professor təmsil olduğu ölkədə çoxsaylı multimərkəzlərdə apardığı cərrahi əməliyyatlar və əldə etdiyi nailiyyətlər barədə iştirakçıları bilgiləndirib.

Qeyd edək ki, Beynəlxalq Piyənmə Cərrahiyyəsi və Metabolik Xəstəliklər Dərnəyində dünyanın 67 ölkəsindən nümayəndələr təmsil olunur. Dərnəyin rəhbəri 2 ildən bir seçki yolu ilə dəyişir. Hazırda dərnəyin rəhbəri Avstraliyanın Sidney Universitetinin professoru Lilian Codur. Növbəti iki ildə isə onu Harvard Universitetinin Bariatrik və Metabolik Cərrahiyyə Bölməsinin rəhbəri, professor Şikott Şikora əvəz edəcək.

"İnterstitial boru hamiləliyi uşaqlıqdan kənar (ektopik) hamiləliyin çox nadir rast gəlinən formalarından biridir. Bütün ektopik hamiləliklərin 4-6 faizini təşkil edir. Çoxillik laparoskopik cərrahiyyə təcrübəmdə 10-a yaxın belə patologiyaya rast gəlmişəm". Bunları bizə açıqlamasında ATU-nun Tədris Cərrahiyyə Klinikasının həkim-ginekoloqu, cərrah-endoskopist Fərhad Sultanov söyləyib.

Təhlükəli ginekoloji əməliyyat uğurla icra edilir

Fərhad Sultanov: "Heç bir qadın uşaqlıqdankənar hamiləlikdən sığortalanmayıb"

Həkim bildirib ki, interstitial boru hamiləliyində döl yumurtası uşaqlıq borusu və uşaqlıq boşluğu arasında yerləşir. Bu patologiyada döl yumurtası yatağı boru hamiləliyindən digər formalarından fərqli olaraq uşaqlıq divarları ilə əhatə olunur ki, bu da onu daha çox möhkəmləndirir və qidalanmasını artırır: "Bu səbəbdən interstitial hamiləliyin pozulması kəskin qan azlığı, posthemorragik və peritoneal şokla nəticələnə bilər. Bu patologiyanın əməliyyatdan öncə diaqnostikası çox vaxt mümkün olmur. Ona görə də bu boru hamiləliyi ektopik hamiləliyin digər formalarından daha təhlükəlidir. Burada təcili cərrahi müdaxilə tələb edilir. Əməliyyatın məqsədi uşaqlıq borusu ilə birlikdə döl yumurtasının yatağının pazvarı götürülməsi və uşaqlıq divarının ikiqat tikişlə bərpa olunmasıdır".

F.Sultanov bu problemin müxtəlif səbəblərdən (hormonal, boru peritoneal, infeksiya, anatomik və s.) ortaya çıxdığını deyib və qeyd edib ki, heç bir qadın uşaqlıqdankənar hamiləlikdən sığortalanmayıb: "Bəzən interstitial hamiləliyin laparoskopik üsulla aradan qaldırılması əks göstəriş kimi təqdim edilir. Bu fikirlərə xaricdə də rast gəlmək mümkündür. Bu yaxınlarda iştirak etdiyim, Fransanın Klermon-Ferran şəhərinin Beynəlxalq Cərrahi Endoskopik Mərkəzində keçirilən treninqdə professor Jan Lue Pouly öz çıxışında laparoskopik üsulla bu əməliyyatın icrasının əks göstəriş olduğunu bildirdi. Professorun sözlərinin əksinə, mən bu əməliyyatı məhz laparoskopik yolla icra etdiyimi dedim. Bu da treninq

iştirakçılarının marağına səbəb oldu. Əməliyyatın icrası haqqında iştirakçılara geniş məlumat verdim. Bildirdim ki, qanaxmanın həddən artıq çox olması səbəbindən əməliyyatın əsas məqsədi döl və döl yatağının götürülməsi və uşaqlıq divarının tez bir zamanda bərpa olunmasıdır. Endoskopik ginekologiya sahəsində dünya üzrə tanınmış cərrah professor Revaz Boçorişvili mənim irəli sürdüyüm fikri dəstəkləyərək, əməliyyatın cərrahin cəld laparoskopik tikiş qoyma texnikası və bacarığından asılı olduğunu bildirdi. Nəticədə bu əməliyyat "əks göstəriş" deyil, "nisbi əks göstəriş" olaraq qiymətləndirildi".

Mütəxəssis bu problemlə rastlaşan qadınların gələcəkdə ana ola bilməsinin mümkünüyü barədə də danışdı: "Bunun üçün ikinci uşaqlıq borusu var. Lakin ikinci boruda da problem olduqda, belə qadınlar süni mayalanma üsulu ilə ana ola bilərlər. Onu da bildirim ki, kiçik invaziv orqansaxlayıcı əməliyyatlardan olan laparoskopik əməliyyat uşaqlıqdankənar boru hamiləliyinin digər formalarında uşaqlıq borusunun saxlanılmasını mümkün edir. Əməliyyat zamanı ya boru sağılaraq (milking), ya da çərtilərək (tubotomiya) döl yumurtası xaric edilir. Bu da laparoskopik üsulun üstünlüklərindən biridir".

Məlumat üçün qeyd edək ki, Fərhad Sultanov Azərbaycanda ginekologiyada endocərrahi əməliyyatları həyata keçirməyə başlayan ilk həkimlərdən biridir. Bu sahədə böyük təcrübəyə malik bir mütəxəssis kimi o, bütün əməliyyatları uğurla icra edir.

Şəhid ailə üzvləri və qazilərə təmənnasız oftalmoloji xidmət göstərilir

Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Cərrahiyyə Klinikasının Oftalmologiya şöbəsinin müdiri Qurban İsmayilov silsilə pulsuz əməliyyat kampaniyalarını davam etdirir.

Bu barədə danışan Q.İsmayilov bildirib ki, ehtiyacı olan insanlara dəstək məqsədilə hər il belə tədbirlər keçirilir: "Bu il də təmənnasız aksiyalarımıza start verdik. 31 Mart – Azərbaycanlıların Soyqırımını Günü ilə əlaqədar Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda döyüşlərdə iştirak etmiş hərbiçilər, qazilər və şəhid ailələrinin üzvləri üzərində lazer əməliyyatı icra olundu. Bu aksiyada bir az fərqli seçim apardıq. Belə ki, respublikamızın müxtəlif regionlarından olan vətəndaşlarımıza tibb xidmət göstərdik".

Şöbə müdiri bildirib ki, müxtəlif kateqoriyalardan insanların seçilərək, tam təmənnasız əməliyyat olunduğu kampaniyalar ATU-nun rektoru, professor Gəray Gəraybəylinin dəstəyi ilə həyata keçirilir.

Onun sözlərinə görə, aprelin 28-də Azərbaycan oftalmoloji-

yasının görkəmli nümayəndələrindən olan Zərifə Əliyevanın doğum günü münasibətilə tələbələr arasında aksiyaya keçiriləcək: "Mayın 10-da - ulu öndərin doğum günündə isə tələblərimiz arasında ekzemer lazer əməliyyatlarının icrası nəzərdə tutulub".

Dermatovenerologiya kafedrasında həkimlər təcrübə keçir

ATU-nun bir sıra qocaman kafedraları kimi, Dermatovenerologiya kafedrasının da yaşı 100 ildən çoxdur. Kafedranın dünəni, bu gün - keçirdiyi bir əsrlik inkişaf yolu haqda bizə kafedra müdiri, t.e.d., professor Fərid Mahmudov ətraflı məlumat verib. İlk öncə bu elm sahəsi barədə danışan professorun sözlərinə görə, "dermatoveneroloq" ifadəsi "dermatoloq" və "veneroloq" sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib. Bunlardan birincisi dəri həkimi, ikincisi isə zöhrəvi xəstəliklər həkimi deməkdir. Eyni sahənin həkimləri olduğu üçün adətən onlara "dermatoveneroloq" deyə müraciət edirlər. Müalicə obyektinə isə dəri və zöhrəvi xəstəliklərdir.

F.Mahmudov bildirib ki, Dəri-zöhrəvi xəstəliklər kafedrası Azərbaycan Dövlət Universitetinin tibb fakültəsində ilk kafedralar sırasında - 1921-ci ildə təşkil edilib. 1930-cu ildə isə həmin tibb fakültəsinin əsasında Azərbaycan Tibb İnstitutu yaradılıb. Burada ilk illərdə Azərbaycan və rus dillərində paralel tədris aparılan iki dəri-zöhrəvi xəstəliklər kafedrası təşkil olunub. 1969-cu ildə onlar vahid kafedrada birləşdirilib, 1987-ci ildən isə dermatovenerologiya kafedrası adlandırılıb.

Pedaqoji fəaliyyətə toxunan professor qeyd edib ki, kafedranın iş planı günün tələbləri səviyyəsində qurulur və tədris-metodik prosesin təkmilləşdirilməsi, tədrisin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, ixtisaslı elmi-pedaqoji kadrların hazırlanmasına böyük diqqət yetirilir. Hazırda bu kafedra yerləşdiyi 3 bazada (Respublika Dəri-Zöhrəvi Mərkə-

zi, 3 saylı Uşaq Dəri-Zöhrəvi Dispanseri və "Paramed" QSC Lazer dermatologiyası klinikası) fəaliyyət göstərir. Müalicə-profilaktika, stomatologiya, hərbi tibb və ictimai səhiyyə fakültələrinin tələbələri üçün dərslər Azərbaycan, ingilis və rus dillərində aparılır.

Müəssisimizin dediyinə görə, tələbələrle yanaşı, kafedrada bir çox xarici ölkələrdən (Türkiyə, İran, Pakistan, İordaniya və s.) gələn rezidentlər də təhsil alır. Bundan əlavə, Azərbaycanın və eləcə də yuxarıda adıçəkilən ölkələrin tibb müəssisələrinin həkimləri burada həm də təcrübə keçir.

Kafedranın elmi fəaliyyətinin tədris planında nəzərdə tutulmuş prinsiplərə uyğun həyata keçirildiyini diqqətə çatdıran F.Mahmudov bildirib ki, kafedranın əməkdaşları dəri xəstəliklərinin (infeksiyon, xroniki, allergik, nadir dermatozlar, limfoproliferativ xəstəliklər)

və CYYI-ın (xlamidiya, qonokokk, herpetik infeksiyalar, sifilis və s.) müxtəlif problemlərini əhatə edən elmi-tədqiqat işlərinə cəlb olunurlar. Aparılan tədqiqatların nəticələri dissertasiyalarda, jurnal məqalələrində, tezislərdə, monoqrafiyalarda, metodik tövsiyələrdə öz əksini tapır: "Kafedra təşkil edildiyi vaxtdan indiyədək əməkdaşlar tərəfindən 10 doktorluq və 35 namizədlik dissertasiyası müdafiə olunub. Hazırda Dermatovenerologiya kafedrasında 4 tibb üzrə elmlər doktoru və 4 tibb üzrə fəlsəfə doktoru alimlik

dərəcəsinə iddia dissertasiyaları yerinə yetirilir. Kafedrada son 3 ildə 3 dərs vəsaiti – "Dəri və zöhrəvi xəstəliklər", "Venerologiya", "Venerologiya" çapdan çıxıb və 3 dərslik nəşrə hazırlanıb: "Dermatologiya", "Дерматовенерология", "Dermatology". Eləcə də yerli jurnallarda 32, xarici jurnallarda isə 3 məqalə çap edilib, 18 tezis və 1 metodik tövsiyə dərc olunub".

Kafedranın ştat tərkibi haqqında da məlumat verən professorun sözlərinə görə, hazırda burada 21 əməkdaş çalışır.

Orucluqda necə qidalanaq?

Mütəxəssis deyir ki, bəzi xəstəliklərdən əziyyət çəkənlərə oruc tutmaq çox faydalıdır

Artıq on bir ayın sultanı Ramazanı yaşayırıq. İnancılı insanlar bu ayda oruc tutub, ibadətlə məşğul olurlar. Bu ay müsəlman aləmində hər kəsin durulduğu, saflaşdığı, günahların bağışlandığı, mərhəmət hislərinin oyandığı, duaların qəbul edildiyi və bərəkət ayı hesab olunur. Oruc tutmağın insanların üçün dini-mənəvi əhəmiyyəti, fəzilətləri ilə bağlı çox yazılıb, çox deyilib. Onun tibbi tərəfi isə həkimlərin, loğmanların diqqətini çəkib, orqanizmə xeyri və ziyanı araşdırılıb.

Orucluğun insan orqanizminə təsirləri ilə bağlı fikirlərini öyrənmək üçün ATU-nun III Daxili xəstəliklər kafedrasının dosenti Nağdəli Zamanova üz tutduq. Dosent orucluğun tibbi tərəfi ilə yanaşı, mənəvi-psixoloji aspektləri ilə bağlı da maraqlı məqamları açıqladı: "Bu ayda insanları doğru və düzgün yola dəvət edən səmavi kitab - Qurani-Kərim nazil olub. Deyərdim ki, bu ay tək müsəlmanlar üçün deyil, həmçinin bəşəriyyətin düşünən, ağıllı bütün insanları üçün müqəddəsdır. Bu ayın fəziləti haqda çoxsaylı nümunələr çəkmək olar.

Ağrı müharibələrin birini qələbə ilə başa vuran Məhəmməd peyğəmbəri (s.ə) əshabələrindən təbrik edənlər olur. Peyğəmbər ən böyük və ağır müharibənin qabaqda olduğunu onların diqqətinə çatdırır. Soruşurlar ki, o hansı müharibədir? Deyir ki, nəfsinizlə cihad etmək. Elə peyğəmbərimizin də dediyi kimi, Ramazan həm də nəfsimizlə müharibə ayıdır. Bu ay insanlar səbrli, dözümlü olmağa dəvət edilir. Nəfsi ilə mübarizə etməyi bacaran insanda yaxşı hislər, duyğular formalaşır. O, insanlığı sevər, ətrafdakilərə xoş münasibət bəsləyir. Millətine və dövlətinə sədaqətli olur, pislilikləri özünə yaxın buraxmır, haram qazanca əli bulaşmır və s. Yeni mənən təmiz, saf bir insan olur, sözləri ilə əməlləri üst-üstə düşür. Oruc insanları çirkin əməllərdən çəkindirir, onlarda imanı, təqvanı möhkəmləndirir və s".

N.Zamanov orucluğun tibbi tərəflərini də incələdi. Bildirdi ki, ac insanın orqanizmində immun cisimciklərinin miqdarı çoxalır. Ümumiyyətlə, bütün

canlılar xəstələndikləri zaman qidalanma və sudan imtina edir: "Canlılar sağaldıqdan sonra su içməsi və qidalanması normalaşır. Biz ələlxüsus, heyvanların xəstələnməsini qidadan, sudan imtina etmələri ilə müəyyən edə bilirik. Xəstələndikdə insan da yeməkdən imtina edir. Ona görə xəstələri məcburən yedizdirmək olmaz. Belə edərək, onların sağalma prosesinin ləngiməsinə səbəb olur. Çünki bu zaman qidalanan xəstənin həzm sistemi yüklənir, orqanizm həzm prosesi ilə məşğul olur, sanki xəstəliklə mübarizə aparması yaddan çıxır. Orqanizm ac saxlandıqda isə, bütün qüvvələr xəstəliklə mübarizəyə səfərbər olunur. Təbii ki, xəstələnen şəxslər həkimlər tərəfindən özbaşına buraxılmır. Onlara müvafiq müalicə də təyin edilir. Elm də sübut edib ki, aclıq zamanı xəstəliyə qarşı mübarizə aparən anticisimciklərin miqdarı qanda artmağa başlayır".

Müsahibimiz bəzi xəstəlikləri olan inancılı insanların oruc tutmaqda israrlı olduğunu və bunun səhhətlərinə mənfi təsir edib-etməyəcəyinin fərqi varmıdığını da toxundu: "Quranda da buyurulub ki, xəstələr oruc tuta bilməzlər. Amma buna baxmayaraq, elə xəstələrə rast gəlmişəm ki, xəstəliklərinin dərəcəsini nəzərə almadan oruc tutmaq istəyir. Belə hallarda bir həkim kimi ziyanlı təsirlərini başa salmağa çalışıram. Şəkərli diabetli, vərəmli xəstələrə oruc tutmaq olmaz. Belə xəstələrin gün ərzində 4-5 dəfə qidalanmaya ehtiyacları olduğundan, oruc tutarlarsa, vəziyyətləri pisləşə,

orucları pozula bilər. Müəyyən yaş həddini keçən insanların da oruc tutması məsləhət deyil. Baxın, müəyyən yaş həddinə qədər uşaqların da oruc tutmasına dində icazə verilmir. Amma elə xəstəliyi olanlar da var ki, onların oruc tutması vacib və faydalıdır. Məsələn, artıq çəkisi olanların, hipertoniya xəstələrin oruc tutması onların orqanizmlərinə çox fayda verə bilər".

N.Zamanov oruc tutanların qidalanmaya xüsusi fikir verməli olduğunu, iftarda mədəni çox yüklənməyi vurğuladı: "Yüngül yeməklərə üstünlük vermək lazımdır. Az yağlı şorbalar, meyvə-tərəvəzlər, ağartı məhsulları qəbul etsələr, daha yaxşı olar. Bu zaman mədə yüklənməz, həzm prosesi normal gedər, gecə rahat yatarlar. Amma imsakda ağır yeməklərlə qidalanmaq olar. Çünki insan gündüz hərəkətdə olduğu üçün qəbul edilən yemək daha rahat həzm edilə bilər. Bəzən oruc tutanlar gün ərzində susuzluqdan əziyyət çəkməyəsin. Elə hipertoniya xəstələr də qidalanma zamanı ağır, duzlu və yağlı yeməklərdən uzaq durmalı, imsak zamanı həkimlərin təyin etdiyi dərmanlarını qəbul edib, sonra yeməklərini yeməlidir".

Onu da deyir ki, bəzi insanlar orucu tutandan sonra yatmağa üstünlük verirlər. Amma unudurlar ki, ağır qidalar qəbul edən insan hərəkət etməlidir".

Özünü praktik sağlam hesab edən və oruc tutmaq istəyən şəxslərə istəklərini reallaşdırmamışdan önce həkim müayinəsindən keçməyi məsləhət görən N.Zamanov orucluğun insanları daha səbrli, təmkinli etdiyini də bildirdi: "Səbr bizə tibdə də lazımdır. Həm həkimlərə, həm də xəstələrə. Odur ki, bu ayda oruc tutan inancılı insanların hər birinə səbr, dözümlü, iradə arzu edirəm".

Allah tutulan orucları, edilən duaları qəbul etsin!

Tələbə tribunası

Azərbaycan Tibb Universitetində tədrisin keyfiyyətinin daha da yaxşılaşdırılması, müəllim-tələbə münasibətlərində yaranan hansısa problemlərin aradan qaldırılması və tələbələrin üzləşdiyi çətinliklərin yoluna qoyulmasında dekan tələbələrin rolu danılmazdır. Onlardan biri Hərbi tibb fakültəsinin tələbə dekanı Əli Sultanzadədir.

"Komandirlərimiz bizə valideyn qayğısı göstərir"

Tədris prosesi və universitetin ictimai həyatında tələbə dekanların özünəməxsus rolu var

Əli adıçəkilən fakültənin 4-cü kursunda oxuyur. Olduqca aktiv tələbələrdəndir. Gördüyü işlərlə bağlı qəzetimizə danışan Ə.Sultanzadə deyir ki, sonuncu tədris ilinin əvvəlindən tələbə dekanı seçilib. Tələbə yoldaşlarının tədrislə bağlı problemlərinin aradan qaldırılması üçün əlindən gələni edir: "Öncə üzləşdikləri problemlə maraqlanıram, çalışıram ki, qaydasına qoyum, buna nail ola bilməyəndə, komandirlərimə məlumat verirəm. Onların köməyi ilə məsələ öz həllini tapır. Onu da qeyd edirəm ki, kurslar üzrə ayrı-ayrılıqda görüşlər keçirir, motivasiyaedici söhbətlər edirəm. Bunun sayəsində bəzi tələbələr zərbəçi və əlaçı olublar. Məsələn, tələbələrdən biri onunla apardığım danışıqlardan həvəslənərək, dərslərinə daha ciddi hazırlaşdı ki, indi o, əlaçılar sırasındadır. Sevindirici haldır ki, ötən semestr 4-cü kursda oxuyanların heç birinin akademik kəsri olmayıb. Aramızda heç zəif oxuyan da yoxdur. Əksəriyyəti zərbəçi və əlaçılardır".

Ə.Sultanzadə fakültənin rəisi, tibb xidməti polkovniki Cingiz Əlləzovun, rəis müavini, tibb xidməti polkovniki Məhəməd Rzayevin mütəmadi olaraq kurslar üzrə iclaslar təşkil etdiyini, tələbələrlə daim əlaqədə olduqlarını bildirdi. Hərbi həkim ixtisası hazırlığı kurslarının rəisi, tibb xidməti polkovniki Anar Mehrəliyevin tələbələrə göstərdiyi diqqət və qayğıdan danışdı: "Komandirlərimiz bizə valideyn qayğıkeşliyi ilə yanaşırlar. Tələbələrimizin əksəriyyəti rayonlardan gələnəldir. Yataqxanada qalırlar, ailələrindən uzaq olurlar. Komandirlərimiz tələbələrlə elə rəftar edir, elə xoş münasibət göstərir ki, onlar ailələrindən uzaqda olduqlarını hiss etmirlər. Məsələn, Çingiz müəllim tələbələrlə görüşəndə, tək onları təhsillə bağlı çətinlikləri ilə deyil, eyni zamanda şəxsi problemləri ilə də maraqlanı, aradan qaldırmağa çalışır. Və ya tələbə bir gün dərse gəlməyəndə, Məhəməd müəllim onunla əlaqə saxlayır, bunun səbəbi ilə maraqlanı. Problemi varsa, yoluna qoyulur. Eləcə də tələbələrin gecələməsi üçün yataqxanada yerlər öncədən təşkil olunur ki, tədris başlayanda əziyyət çəkməsinlər".

Tələbə dekanı onların hərtərəfli yetişməsində, vətənpərvərlik ruhunun daha da güclənməsində komandirlərinin müstəsna rolu olmasından da bəhs etdi: "Mənim təhsil aldığım fakültə vətənpərvərlərin toplandığı bir məkandır - desəm, yanılmaram. Fakültəmizin son illərdəki inkişafı, müdavin və kursantların Vətən müharibəsində göstərdikləri fəallıq və qəhrəmanlıqlar göz qabağındadır. Hər kəs zəfərimizə naminə əlindən gələni etdi, fədakarlıq göstərdi. Sevinirəm və özümü xoşbəxt sanıram ki, qələbəmizin əldə olunmasında bizlərin də payı oldu.

Həmişə bəllidir ki, şəhid hərbi həkimlərin əksəriyyəti döyüş meydanında yaralıları yardım edən zaman dünyalarını dəyişiblər. Halbuki, onları heç kim döyüş meydanına atılmağa məcbur etməmişdi. Turqut Xəlilbəyli, Şöhrət Qasımov, Adil Əfəndiyev və digər hərbi həkimlərimiz Vətənin darda olduğunu görüb, könüllü şəkildə qaynar nöqtələrdə yaralıları tibbi yardım göstərər, təxliyəsi ilə məşğul olurdular. Bu da ilk öncə universitetdə müəllimlərimizin bizə aşıladığı vətənpərvərlik hissindən, bizi bir şəxsiyyət kimi yetişdirmələrindən irəli gəlir".

Ə.Sultanzadə universitetdə hər ay keçirilən Elmi Şuranın iclaslarında iştirak etdiyini və orada səslənən yeni fikirlər, qəbul olunmuş qərarlar barədə tələbələrə məlumatlandırdığını diqqətə çatdırdı. O, tələbələrin asudə vaxtlarını səmərəli keçirmələri üçün bəzi planları olduğunu, ölkənin bir sıra rayonlarına səyahət turları təşkil etməyi düşündüyünü söylədi. Arzulardan biri də Şuşaya və işğaldan azad olunmuş digər ərazilərimizə tələbə yoldaşları ilə səyahət etməkdir.

Qabil ABDULLAYEV

Növbəti tibbi aksiya Ağdam Rayon Mərkəzi Xəstəxanasında keçirilib

"Regional İnkişaf" İctimai Birliyi (RİİB), Tibbi Ərazi Bölmələrinin İdarəetmə Birliyi (TƏBİB) və Azərbaycan Könüllü Həkimlər Assosiasiyasının (AKHA) birgə təşkilatçılığı ilə aprelin 2-də Ağdam və ətraf rayonlardan olan şəhid ailələrinin üzvləri və qazilər üçün növbəti tibbi aksiya keçirilib.

Aksiya Azərbaycan Tibb Universitetinin Ağız, üz-çənə cərrahiyyəsi kafedrasının assistenti Oqtay Mehdiyevin təşkilatçılığı,

ATU həkimlərinin və rezidentlərinin iştirakı ilə baş tutub. Müayinələr Qazanlı qəsəbəsində yerləşən Ağdam Rayon Mərkəzi Xəstəxanasında Bakının müxtəlif dövlət və özəl xəstəxanalarında çalışan kardioloq, onkoloq, radioloq, terapevt, pediatri, nevroloq, uroloq və digər ixtisaslar üzrə könüllü həkimlər tərəfindən aparılıb.

Keçirilən müayinələrin nəticələrindən asılı olaraq xəstəlik aşkar edilən

vətəndaşlara müvafiq müalicə kursları təyin edilib, yerində məsləhətlər verilib, digər patologiyaya müşahidə edilən şəxslər isə ixtisaslaşmış tibb müəssisələrinə yönləndirilib. Layihə çərçivəsində, həmçinin zəruri dərman vasitələri ilə təmin olunan xəstəlik aşkarlanmış şəxslərin növbəti mərhələdə tam müayinələrdən keçirilməsi, müalicəsi və ehtiyac olduqda cərrahi əməliyyatları təmin ediləcək.

